

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De remedijs ad vitanda leuia peccata significata per fœnum. Cap. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

prostrat. Quo prostrato mirum erit & inexpectis incredibile, quàm liberum iustus vir semetipsum ab his casibus & notabilibus peccatis sentiet. At credibile fati erit illis, qui abundantissima Dei gratia suffulti acriter aduersus vitia secularis vitæ bella gesserunt. Nam illis è corde depulsi, & ab antiqua sede deturbatis, nequaquã prauos motus cient, nec bella mouebunt, nec vires animæ ad defectionem suscitabunt. Et fiet pax (ò anima,) in virtute tua, & abundantia in turribus tuis. Quia propter virtutem ac fortitudinem, qua aduersus vitia pugnaui, magnam pacem ab inordinatis motibus consequeris, & in turribus tuis, hoc est, in intellectu, & affectu, abundantia lucis & consolationis cumulaberis.

*De remedijs ad vitanda leuia peccata
significata per fennum.*

CAPVT XVII.

PECCATA illa leuia, quæ, quoniam leuia, scienter & quasi ex industria committuntur, diximus, fœno, Pauli auctoritate signari: quæ licet non ardebunt vt ligna, tamen non facile igne purgante consumuntur, si hinc condigna satisfactione non purgata decedant. Sunt enim aliqui Domini beneficio, & quidem maximo, impugnatione præteritorum peccatorum exempti, qui iam magna vitia prostrauerunt, & rarissime, ac non vehemeter carnis stimulis, & ambitionis facibus impugnantur; qui tamen huic tanto beneficio sui creatoris ingrati, scienter & data opera leuia peccata committere, vt exempli gratia, mendacium officiosum, aut verbum otiosum proferre, non timent. Cuius mali radicem ego sanè puto rationalem esse animæ partem ignorantia ac cæcitate vitiatam, nescientemque, scienter & ex industria peccantis inuerecundiam ponderare. Quare ad hanc radicem medicamentum applicandum est, vt isti ægritudini medeamur. Docendaque humana ratio quid debeat de huiusmodi peccatis sentire, ne ea tam sine sensu timoris admittat.

Hæc sanè peccata à Deo interdicta sunt, eiusque sanctissima lege prohibita, quo non solum magna mala fieri vetuit, sed minima quoque peccata vitari præcipit. Expendamus serid quod præcipit, quis leuibis etiam peccatis offenditur, & nisi forte stultissimi, nimis ea patrare timebimus. Præcipit is, qui Deus est, qui summè sapiens, bonus, & potens, qui omnium suorum attributorum infinitate perfectus. Præcipit is, qui fons est omnium bonorum, & singulis momentis beneficia sua in nobis immensâ quadam liberalitate multiplicat. Præcipit is, cui Angeli seruiunt, cui omnes creaturæ rationis expertes ad nutû famulantur, & prius esse desinent quam in minimo ab eius voluntate desciscant. Sed omitamus ista: præcipit is, qui Dominus, & herus noster est, cuius imperio nos in baptismo mancipauimus, cuius iussis nos per vitæ spiritualis professionem addiximus. Ponderemus hoc solum, & tantam in quouis leui peccato fœditatem reperiemus, vt ipsum consultò & ex industria perpetrasse quasi in immensum nos pudeat. Demus nunc regem potentissimum cuidam aulico præcepisse, ne villo modo gemmam in quodam repositoio regis custoditam attingeret: duobus modis potuit iste principis mandatum præterire. Primò quidem, quia imposuisset sibi iussionis oblitus, & appetitu curiositatis incitatus, & victus, gemmam illam aspexit, & manibus contrectauit. In hoc non

A magnum peccatum est: aulicus ille apud regem non nullam excusationem habet, quòd eius præceptum memoria excidit, & gemma pulchritudo eum prohibitionis oblitum ad contrectandum allexit. Secundò verò, potest ita gemmam attingere, vt in eodem momento, quo sibi à rege præceptum imponitur, respondeat: Obedire nolo: & manum extendens ipso rege teste & pœnam intentante, gemmam illam contingat. In isto factò tanta est illius famuli inuerecunda procacitas, tam inaudita atque insignis audacia, vt nullum inter aulicos terreni regis inuenias, qui magno etiam sibi præmio proposito tale audeat attemptare. Et tu audebis, ò religiose, ò vir Deo consecrate, hac ratione Dei & Domini dominorum mandatum effringere? Ipse enim dicit: Ne verbum otiosum proferas; & comminationem adicit: Quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij. Ipse dicit: Nolite mentiri inuicem. Ipse non tantum dixit, sed & nunc in hoc momento tibi dicit, si quidem antiquum præceptum in memoriam reuocat, & ne mentiaris, aut ne verbum otiosum dicas, speciali instinctu animum pulsat: & tu, eo nunc prohibente, & in conspectu eius aut mentiri, aut otiosi audes, & si non verbo, at factò ipso, quod detestabilius est, te nolle obedire profiteris, quomodo tam insignem inuerecundiam & oscitantiam non times? At respondes: leue admodum est quod facio, parum, & quasi nullius momenti, quod aduersus legem admitto. Fateor libenter, sed eo ipso, tu quodammodo es peior & damnabilior, qui in re tam facili, à qua posses nulla difficultate abstinere, Domino nunc præcipienti non obedias, & data opera eius iussui ac voluntati resistas. Parum est, & nullius fere momenti quod facis, sed Deus non est paruus, immo infinitè magnus, qui vetat, & non debuisses magno Deo, præsertim ob res minimas, te ipsum opponere, & eius voluntati reluctari.

Consideratio hæc tanti momenti Bernardo visa est, vt propter illam istorum peccatorum malitiam exaggeret, eamque impœnitentiam, & peccatum in Spiritum sanctum esse proclamet. Discite, inquit, ex hoc fratres, iusti iudicem Deum, non modò quid fiat, sed & quo animo fiat, considerate: & caute deinceps ne quis parua reputer, quamlibet parua scienter delinquere cõuincatur. Nemo dicat in corde suo: Leuia sunt ista, non curo corrigere, nõ est magnum si in his manea venialibus minimisq; peccatis. Hæc est enim, dilectissimi, impœnitentia. hæc blasphemia in Spiritu sanctu, blasphemia irremissibilis. Vocatur hæc peccata à patre sanctissimo blasphemia irremissibilis, non quia Deus omnino misericors, illa scienter facta, non Christi sanguine delectat, non quia propositum illud manendi in his minoribus peccatis, si homo ab illo discedat, non dimittat: sed quoniam huiusmodi homines inuerecundi, qui scienter peccant & ex industria delinquent, sæpe à voluntate iterandi eadem peccata non discedunt, & neque illa verè detestantur, neque propositum se emendandi concipiunt. Sine his autem certum est eos istorum peccatorum indulgentiam non consequi, nec quantumuis ea confiteantur, se ab huiusmodi sordibus emendari. Paulus quidem, qui blasphemus fuit, & persecutor, & contumeliosus, misericordiam consecutus est, quia ignorans fecit, in incredulitate: quia peccata odio habuit, quia voluntatem peccandi deseruit. Si autem scienter peccasset, non tam facile misericordiam obtinisset: & si post peccatum scienter factum, nunquam ab eo discessisset, nunquam etiam indulgentiam promerisset. Qui ergo & scienter, &

Mat. 12.
36.

Coloss. 3.
9.

Bern. ser.
1. Petri,
& Pauli.

1. Tim. 1.
13.

ter, & quasi ex malitia peccant, & nunquam voluntatem abiiciendi peccatum habent, haud quaquam eius veniam consequuntur. Quo autem pacto sibi persuadeat quis voluntatem emendationis habere, si scienter & data opera peccat, & post multos annos, quibus saepe hæc peccata confitetur, eadem facilitate & inuerecundia delinquit? Facor quidem libenter talem hominem horum peccatorum plusquam millies, immo & infinities, si ita fieri posset, veniam consequi, si de illis, ut par est, doleat, si voluntatem iterandi relinquit. At timeo ne dolor sit fictus & propositum emendationis nullum, quod statim scienter, inuerecundè, & tanta facilitate rescinditur. Timeo etiam ne ista peccata indignationem Dei prouocent, & suarum miserationum fontem obtineant. Nam redeamus nunc ad illum aulicum, qui in conspectu regis præceptum sibi impositum fregit, & gemmam illam contrectauit. Demus eum fuisse aliquando perduellem, qui à rege defecisset, & postea regis benignitate non solum subditi gratiam, sed & domestici familiaritatem comparasset. Profectò istius culpa, licet leuis, quam in tangenda gemma commiserat, post tot graues culpas, scienter & ex industria patrata, adeo posset regis iracundiam accendere, ut propter illum ingratum, & pristinae benignitatis oblitum è suo palatio, & familiaritate repelleret. Et tu frater forsitan ex illis fuisti, quibus dixit Paulus: Eratis aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino. [qui per lethale peccatum à rege regum defecisti, & aduersus diuinam maiestatem rebellasti. Et audes scienter & consultò eius iussiones præterire, & in rebus licet leuibus, quasi ex malitia, tantam misericordiam obliuisci, tantam magnitudinem prouocare? Vide ne hic Dominus, qui peccatores ex imbecillitate peccantes, & ad sanam mentem redeuntibus recipit, te ex malitia delinquentem, & nunquam verè à peccatis desistentem abiiciat, & à sua gratia per aliquod graue peccatum auelli permittat.

*Ephes. 5.
8.*

Sed licet hoc nunquam futurum sit, quia Dominus pro sua benignitate hanc fortè stultitiam hominis dissimulabit, & eum ex malitia peccantem sustinebit: At certum est, quòd delicta ista, si in hac vita non emendentur, & debite puniantur, in futuro saeculo acerbissima tormenta manent, quibus ingrati & repidi castigantur. Nam si cù sceno collata sunt, eo quòd ex proprio genere à numero grauiorum peccatorum se separent; tamen ob ingratitudinem & procacitatem hominis scienter peccantis, ligna sunt vitridia atque procera, quæ multo tempore in ignibus purgatoris ardebunt. Vnde Cæsius ait: Illi, qui quamuis capitalia crimina non admittant, ad perpetranda minuta peccata sunt faciles, ad vitam æternam, pro eo quòd in Christum crediderunt, & capitalia crimina non admiserunt, venturi sunt; sed prius aut in hoc saeculo per Dei iustitiam vel misericordiam amarissimis tribulationibus excoquendi; aut illi ipsi per multas elemosinas, & dum inimicis clementer indulgent, per Dei misericordiam liberandi; aut certè illo igne, de quo dixit Apostolus, longo tempore cruciandi sunt, ut ad vitam æternam sine macula & ruga perueniant. Et quidem nos ab horum peccatorum admissione longus & acerbis cruciatus illis paratus non retrahit, sed indignatio Domini in magnitudine pœnæ declarata vehementer exteret. Quis enim non timeat Dominum iustos suos ob hæc leuia peccata molestis corporis percutientem, & desolationibus animæ castigantem, & post hanc vitam longo tempore à suo conspectu repellentem? Nam & filius ille pessimus atque rebel-

*Cæsius
homil. 7.*

*1. Cor. 3.
nu. 15.*

lis, qui sororem corruerat, fratrem occiderat, & patrem ad magnam tristitiam adegerat, adeo agrè ferebat genitoris sui conspectu priuari, ut vix se posset continere. Denique vocato loab, dixit ad eum: Quare veni de Gessur? Melius mihi erat ibi esse: obsecro ergo ut videam faciem regis: quòd si memor est iniquitatis meæ, interficiat me. Quidni sentiant boni filij, istorum peccatorum causa à palatio Domini, scilicet à loco orationis, eici, in qua prius diuinis consolationibus fruebantur, & post hanc vitam ad multos menses, immo & forsitan ad multos annos à dulcissimi patris visione repelli? Et nunc igitur, reges intelligite: erudimini, qui iudicatis terram: Vos, ô iusti, qui in corde vestro regnatis, & terrenæ mortalitatis affectus continetis, intelligite hæc tam ingentia detrimenta, quibus audacia delinquendi vel leuiter, & inuerecundia peccandi, vos afficit: & discite timorem Domini, qui initium est vitæ spiritualis, quam profitemini. Intelligite, inquam, hæc tam manifesta virtutis initia, quorum leuiter ex industria peccantes obliuiscimini, ne exprobet vobis Paulus: Quia cum deberetis magistris esse propter tempus, rursum indigetis, ut vos doceamini, quæ sunt elementa exordij sermonum Dei.

*2. Reg.
14. 32.*

*Psal. 2.
nu. 10.*

*Hebr. 5.
12.*

Hi sanè, qui scienter & data opera peccatis leuibus non abstinere, & eo, quòd criminalia delicta non sunt, se ipsos consolantur, indigent more puero- rum edoceri, & rerum transeuntium similitudinibus erudiri. Dicant itaque nobis, an audeant mendacium officiosum proferre, si scirent statim oculos suos cæcitate plectendos, & aspectu amabilis lucis huius orbandos? Et quomodo audent ipsum effutire, quòd oculis mentis obnubilat, & cælestis claritatis visionem abscondit? Estne oculus mentis, corporis luminibus contemptibilior, ut propter ista mendacio fuerit abstinendum, & non propter illum, sed nihil de eius amissione curandum? Deleui, ait Dominus, ut nubem, iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua, reuertere ad me, quoniam redemi te: & postquam reueri sunt ad Dominum, & eius sanguine liberati, dignum ducent alias nubes & nebulas, licet leuiore, quæ ipsos obfouent & contristent, ex industria suscitare? Quis non videat hanc ignorantiam esse stultissimam? Dicant etiam an in verba otiosa diffuissent, si compertum haberent, quòd è vestigio extingueretur ignis, quo tempore hyemis suas manus calefaciant? Quo pacto igitur in verba otiosa scienter diffuunt, cum certò etiam sciant quia diuinus ille charitatis ignis, qui animam fouet atque calefacit, his otiosis sermonibus detrimentum patitur, & suo feruore priuatur? Nam si non conuertitur in aquam crassam, ut ille ignis absconditur à Ieremia, qui terra obrutus vim vrendi & splendendi perdidit: at sic huiusmodi peccatis, in te pectit, ut animam quasi frigidam, & ad perfectionis opera quasi tepidam, derelinquat. An litigator in re minima iudicis sui filium offenderet, si nosset ob illam leuem offensam expeditioni causæ suæ se aliquam afferre iacturam? Quare igitur isti fratres suos, filios scilicet Dei, ob murmuracionibus lacerant & detractionibus in tristitiam ac pusillanimitatem deiiciunt, cum sciant Dominum ad horum peccatorum punitionem, eorum petitiones non esse exauditurum, & ipsorum causas non ita facile & liberaliter esse expediturum? Immo: Non accipiet Dominus personam in pauperem, ut est in Ecclesiastico, [& deprecationem laeti exaudiet.] Nò, inquam, obliuiscetur iudex nostri fratris offensam, nec ad eius gemitus obfurdet, sed detractionem, & murmuracionem, indemnem se putantem, quoniam de rebus leui-

*Iai. 44.
22.*

*2. Mach.
1. 20.*

*Ecl. 35.
16.*

bus

bus detrahit, condigna pœna multabit. Hæc mala, & reliqua omnia, quæ supra diximus, ex his præcipue delictis oriuntur, quæ liberè & scienter committimus. Ista animam nostram admodum fœdant, & diabolus in nostro casu & deiectione lætificat, ab studio bonorum operum retrahunt, & sensim paulatimque ad sæculi amorem trahunt, & affectus vi sanctæ mortificationis consopitos accendunt. Quis non timeat in hæc omnia mala impingere, & dum scienter in leues defectus cadit, inter homines stultos, qui hæc tam comperta ignorant, computari? Sanè ergo rationalem animæ partem, qui se videt minus cautum in his peccatis vitandis, & his aut similibus meditationibus intelligat quàm turpe est viro iusto peccatis leuibus, sed scienter commisisse assuescere. Concipiat hæc prima principia spiritualis doctrinæ, & oculos mentis ad videndam suam inuerecundiam aperiat. Qua, radio diuinæ lucis, cognita, antea vitam segniciei & vœcordiæ deditam, detestabitur, & deinceps scienter delinquere, etiam in rebus leuissimis, magnum scelus reputabit.

De remedijs ad vitanda peccata venialia, quæ significantur in stipula.

CAPVT XVIII.

RECCATA illa, quæ stipulis designantur, & non ex vitis nostræ menti inidentibus, neque ex malitia & inuerecundia scienter peccantis, sed ex infirmitate carnis, & ex humanæ naturæ imbecillitate procedunt, difficillimè cauentur, adeo vt nullus sanctorum præter Christum Saluatorem, qui Deus est, & peccare non potuit, & præter Beatam Virginem, quæ mater Dei est, & singulari priuilegio omni caruit peccati natio; ab illis inueniatur immunis. Nam illa delicta, quæ ex suo genere criminalia sunt, & ex materiæ paruitate, aut ex omnimodæ deliberationis defectu leuia reputantur, multos sanctorum credimus, quatenus ex insitis vitiis nascuntur, post perfectam conuersionem ad Dominum, omnino vitasse, & vitis ex corde eliminatis, ac compositis per mortificationem affectibus, his casibus abstinuisse. Licet & hi tentationibus ab externo principio prouenientibus non caueant, ad huiusmodi grauiâ peccata prouocantibus (vt cum diabolus eos de ambitione, aut de luxuria tentat) quibus vsque ad peccatum leue incurrendum aliquando succumbent. Alia verò peccata, quæ licet ex suo genere leuia, ex malitia & data opera committuntur, quàm longissimè absunt à cordibus perfectorum, quorum constans voluntas est prius mortem oppetere, quàm diuinæ voluntati, vel in minimis repugnare. Aristorum delictorum, quibus nunc mederi intendimus, longè alia ratio est, quæ cum ab ipsa natura nostra ad huc originalis peccati reliquiis affecta exoriantur, nullus potest ea omnino quantumuis sanctus effugere, eo ipso quòd humanam naturam gestat, & radicem eorum, carnis imbecillitatem, ablegare non potest. Hic ergo non est querendum remedium, quòd ista peccata minuta funditus destruat, & ab illis omnino nos liberet, (nam id in hac vita mortali nunquam consequemur) sed quòd ea in dies numero minuat, & gradu grauitatis extenuet, & nos faciat ad ea vitanda cautiore.

A Illud autè (quod in viris perfectionis cupidis longo tempore animaduertimus, & sæpe admirati sumus) non est aliud quàm suauis quadam attentio, & solers ac prouida circumspectio, quæ omnia tum magna tum parua; tum exteriora tum interiora; tum diuina tum humana, siue nobismetipsis, siue aliis sint necessaria, tractemus. Id quidem nos rudes, & spiritualium rerum imperiti, quibusdam similitudinibus intelligimus. Sicut enim legatus ab vno rege ad alium missus, cum apud istum legatione fungitur, in omnibus prudenter se gerit, & cum magna attentione sui Domini voluntatem declarat, ne in aliquo excedat, aut rem alicuius momenti dicendam prætermitat: voces etiam, & gestus, & motus, & minima quæque considerat, vt in omnibus, vt suam dignitatem deceat, se gerat: ita vir iustus, qui vniuersa, quæ agit, & cogitat, Deo inspectore, perficit, sic in magnis minimisque se habeat, vt nec oculos magni regis offendar, nec à iusti & serui Dei dignitate discedat. Et quem admodum pictor dum alicuius effigiem delineat, non oculis tantum, sed circino & exacta mensura partium quantitatem aduertit, vt figuram prototypo similem omnino describat: ita qui vult in omnibus suis operibus imaginem virtutis exprimere, debet quasi regula & circino, tum opera ipsa, tum omnia quæ insunt, & ea circumstant, elaborare. Ad quam attentionem nos hortatur Ecclesiasticus, dicens: Fili, in mansuetudine opera tua perfice, & super hominum gloriam diligens. Id quippe est omnia mansuetè perficere, in omnibus moderatè nos gerere, & incuriam, accelerationem, & reliqua, quæ solent pulchritudini actionum bonorum insidiari, manu discretionis abigere. Quod non tantum gloriam apud homines parit, sed amorem quoque benevolentiamque conciliat. Est enim apud alios non minus amabilis, quàm admirabilis, qui in magnis ac in paruis, quæ agit, hæc pulchritudinem modestæ grauitatis, & circumspectæ moderationis apponit. Cuius etiam meminit Ricardus Victorinus; Nam debemus, inquit, non solum in studiis, & exercitiis spiritualibus, verum etiam in negotiis secularibus, & necessitatis vsibus nihil incircumspectè, nihil indifferetè, nihil improvidè facere. Et post pauca: Itaque in his etiam, in quibus humanæ necessitati consulimus, vel communi infirmitati deseruimus, nihil sine modestia, nihil sine mensura, nihil sine intentione bona, nihil præter ordinem, nihil præter rationem agamus. Merito autem hæc attentio istorum leuium peccatorum vitandorum, aut minuendorum remedium dicitur, quoniam ex diametro (vt aiunt) eorum causam ac radicem oppugnat. Causa enim illorum est infirmitas carnis, & imbecillitas mentis, attentio verò & circumspectio ista carnem roborat, & mentem exluseitat, vt homo importunas muscas imperfectionum abigat, & à bonorum operum sacrificio repellat. Et sicut daemon magna attentione conatur bona hominis opera imperfectionibus opplere; ita homo maiori attentione nitatur se ab huiusmodi imperfectionibus liberare. Audi Augustinum huius impuri aduersarij dolos ac insidias reuelantem: Quid prauius, inquit, quid malignius, quid nostro aduersario nequius? Qui posuit in cælo bellum; in paradiso fraudem, odium inter primos fratres; & in omni nostro opere zizaniam seminauit? Nam in comestione posuit gulam; in generatione, luxuriam; in exercitatione, ignauiam; in conuersatione, inuidiam; in gubernatione, aua-

Eccel. 3.
19.

Ricar. lib.
1. de eru-
dit. inter-
rior. ho-
minis. c.
43.

Aug. ser.
4. de tem-
pore.